

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова

Вченої ради географічного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Я.Б. Олійник

"15" грудня 2016 р.

ПРОГРАМА

фахового випробування

осіб, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень "молодший спеціаліст",
при вступі на навчання на другий курс географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
для здобуття освітнього ступеня "бакалавр" за освітніми
програмами:

«Туризм»

«Картографія», «Геодезія та землеустрій»

Програма розглянута та схвалена
науково-методичною комісією
географічного факультету
(протокол № 6 від 08.11.2016 р.)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма розроблена на підставі Законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", Умов прийому до вищих навчальних закладів України у 2017 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13 жовтня 2016 року №1236, Правил прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2017 році.

У цій програмі терміни вживаються у такому значенні:

вступне випробування - перевірка згідно з даною програмою рівня знань, умінь, навичок вступника та, відповідно, рівня його здібностей до навчання у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка за освітніми програмами «геодезія та землеустрій», «картографія», «туризм», що проводиться у формі фахового випробування з метою оцінювання зазначеного рівня для конкурсного відбору;

вступник - особа, яка подала заяву про допуск до участі в конкурсі до Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

конкурсний бал - підсумкова сума балів, до якої входять середній бал додатку до диплома молодшого спеціаліста та результати оцінювання фахового випробування вступника;

конкурсний відбір - процедура відбору вступників на навчання у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка за рейтинговим списком вступників;

рейтинговий список вступників - список вступників за черговістю зарахування на навчання відповідно до Правил прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2017 році та згідно з чинним законодавством;

фахове випробування - форма вступного випробування на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста для здобуття освітнього ступеня бакалавра при прийомі на навчання за скороченим терміном підготовки, порядок проведення якого (письмовий екзамен з обов'язковою усною складовою) визначається Регламентом проведення фахового випробування при вступі до Київського національного університету імені Тараса Шевченка за освітніми

програмами «геодезія та землеустрій», «картографія», «туризм». Фахове випробування - професійно зорієнтоване випробування, під час якого вступник демонструє компетенції (знання, уміння та навички), що засвідчують його здатність навчатись у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка за означеними освітніми програмами.

Мета фахового випробування полягає у діагностиці рівня компетенцій, набутих вступниками у процесі навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем "молодший спеціаліст" та необхідних для опанування навчальних дисциплін, передбачених програмою підготовки фахівця освітнього ступеня "бакалавр" за освітніми програмами «геодезія та землеустрій», «картографія», «туризм».

Вимоги до вступників. Для успішного здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за освітніми програмами «геодезія та землеустрій», «картографія», «туризм» вступники повинні:

бути здатними до особистісного формування компетенцій, передбачених навчальними дисциплінами інтегрованого навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» за освітніми програмами «геодезія та землеустрій», «картографія», «туризм»;

мати освітньо-кваліфікаційний рівень "молодший спеціаліст" за однією із споріднених спеціальностей підготовки (див. **додаток 2.2** Правил прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2017 році);

вільно володіти державною мовою.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Програма фахового випробування містить питання з географії, які відображають основні аспекти освітніх програм «геодезія та землеустрій», «картографія», «туризм». Також, вступнику пропонуватимуться додаткові питання з навчальних дисциплін (з циклу фундаментальної, математичної та природничо-наукової підготовки та з циклу професійної та практичної підготовки), які вивчалися ним у процесі набуття освітньо-кваліфікаційного

рівня "молодший спеціаліст" (відповідно до спеціальності, за якою конкретний вступник отримав диплом молодшого спеціаліста).

У процесі визначення балу за фахове випробування враховуються:

- відповідь вступника на запитання з *географії* (складова Г оцінюється від 0 до 80 балів);

- відповідь вступника на додаткові запитання, призначені для діагностики рівня компетенцій, набутих ним у процесі навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем "молодший спеціаліст" за циклом фундаментальної, математичної та природничо-наукової підготовки (складова ПН, оцінюється від 0 до 10 балів);

- відповідь вступника на додаткові запитання, призначені для діагностики рівня компетенцій, набутих ним у процесі навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем "молодший спеціаліст" за циклом професійної та практичної підготовки (складова ПП, оцінюється від 0 до 10 балів).

Результати фахового випробування у підсумку оцінюються за 100-бальною шкалою.

ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"Географія" для проведення фахового вступного випробування за освітніми програмами «геодезія та землеустрій», «картографія», «туризм».

1. Загальний огляд земної кулі

План місцевості. Поняття про план місцевості. Способи орієнтування на місцевості. Азимут. Масштаб та його види. Абсолютна і відносна висоти точок місцевості. Використання планів у практичній діяльності людей.

Географічна карта. Поняття про географічну карту. Типи карт. Вимірювання відстаней по карті за допомогою масштабу. Уміння по карті виміряти довжину річки, визначити висоту гір, глибину океанів і морів. Неминучість спотворення на картах внаслідок кривизни Землі: елементарні поняття про характер цих спотворень (відстаней, напрямків і площ). Градусна сітка на карті та її елементи. Географічна широта і довгота.

Географічна оболонка. Поняття про географічну оболонку. Загальні риси географічної оболонки. Поняття про природний комплекс.

2. Географія України

2.1. Фізична географія України

Географічне положення. Предмет фізичної географії України. Географічне положення. Оцінка вигідності фізико-географічного положення України.

Рельєф, геологічна будова і корисні копалини. Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори. Особливості геологічної будови території України. Геоморфологічна будова і основні форми рельєфу. Закономірності поширення, характеристика і господарська оцінка надр України.

Клімат і кліматичні ресурси. Основні кліматотворні чинники.

Загальні риси клімату. Розподіл температур повітря і опадів на території України. Несприятливі погодні явища та їх наслідки. Енергетичні кліматичні ресурси. Прогноз погоди.

Внутрішні води. Загальні гідрографічні особливості території України. Поверхневі води, особливості їх формування й розподілу. Основні річки, річкові басейни. Озера і водосховища.

Підземні води. Болота, їх типи і поширення. Водний баланс і водні ресурси України, способи їх раціонального використання і охорони.

Ґрунтовий покрив, земельні ресурси. Умови ґрунтоутворення. Основні генетичні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Господарське використання ґрунтів. Охорона земельних ресурсів.

Рослинність і тваринний світ. Різноманітність видового складу, закономірності поширення рослинності. Рослинні компоненти лісів, степів, луків, боліт. Несприятливі фізико-географічні процеси і явища.

2.2. Економічна і соціальна географія України

Економіко- і політико- географічне положення України. Економіко-географічне положення і його господарська оцінка.

Населення і трудові ресурси. Територіальні відмінності і чинники розміщення і густоти населення. Природний рух населення. Погіршення демографічної ситуації та шляхи розв'язання цієї проблеми. Типи міських поселень. Функції міст і міські агломерації. Сільське розселення та його територіальні відмінності. Демографічні проблеми сільського населення України, шляхи їх вирішення. Трудові ресурси та їх розподіл за галузями господарства в регіонах.

Формування господарського комплексу України та його структура. Поняття про господарство і національний господарський комплекс. Основні риси галузевої структури господарства. Сучасні проблеми розвитку та територіальні організації.

Промисловість. Загальна характеристика і розміщення промисловості. Галузева структура, спеціалізація і основні міжгалузеві

комплекси. Сучасні проблеми і перспективи розвитку та розміщення промисловості.

Паливно-енергетичний комплекс. Структура, місце і роль у господарському комплексі. Вугільна промисловість. Проблеми і перспективи дальшого розвитку. Основні райони нафто- і газо-видобутку. Перспективи розвитку нафтової та газової промисловості. Електроенергетика, її структура, розвиток і розміщення основних типів електростанцій. Екологічні проблеми розвитку паливно-енергетичного комплексу.

Металургійний комплекс. Структура, місце і роль у господарстві. Сировинна база та її розміщення. Проблеми і перспективи розвитку металургійного комплексу.

Хімічний комплекс. Значення, місце і роль комплексу. Сировинна база. Географія окремих галузей хімічної промисловості. Проблеми і перспективи розвитку.

Лісопромисловий комплекс. Структура і значення. Лісове господарство (лісозаготівельна промисловість). Деревообробна промисловість. Целюлозно-паперова промисловість. Проблеми і перспективи розвитку лісопромислового комплексу.

Будівельний комплекс. Структура і значення. Чинники розвитку і розміщення.

Раціональне використання природних умов і природних ресурсів та їх охорона. Вплив господарської діяльності на природні умови і природні ресурси. Раціональне використання та охорона природних умов і природних ресурсів. Мінерально-сировинні ресурси. Кліматичні ресурси. Проблеми охорони природних систем Чорного та Азовського морів і водних ресурсів. Земельні ресурси та їх використання.

3. Економічна і соціальна географія світу

Сучасна політична карта світу. Етапи формування політичної карти світу. Типологія країн. Показники, що визначають рівень економічного розвитку країн. Форми правління й адміністративно-територіального

устрою країн. Сучасна політична карта. Європа. Азія. Африка. Америка.

Географія світових природних ресурсів. Світові природні ресурси. Географія світових природних ресурсів.

Географія промисловості світу. Структура промисловості. Географія вугільної промисловості. Географія нафтової промисловості. Географія газової промисловості. Електроенергетика світу. Чорна металургія та основні райони її розвитку і розміщення. Кольорова металургія та основні райони її розвитку і розміщення. Машинобудування, його структура та географія основних галузей.

Глобальні проблеми людства. Виникнення глобальних проблем людства. Найважливіші проблеми сучасності. Демографічна проблема. Екологічна проблема. Енергетична проблема. Продовольча проблема. Проблема війни і миру. Проблема освоєння ресурсів океану та способи їх вирішення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Олійник Я.Б., Шищенко П.Г., Степаненко А.В., Масляк П.О. Географія для старшокласників та абітурієнтів. К., Знання, 2006
2. Шищенко П.Г., Олійник Я.Б., Степаненко А.В., Масляк П.О. Географія для старшокласників та абітурієнтів. – К.: Знання, 2004
3. Географія України: Навч. Посіб./За ред. Проф. В.Б.Некоса. – Харків, 1993
4. Гладкий Ю.Н., Лавров С.Б. Экономическая и социальная география мира: Учебник для 10 кл. – М.: Просвещение, 1995
5. Голиков А.М., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до економічної і соціальної географії: Підручник. – К.: Либідь, 1996
6. Заставний Ф.Д. Географія України: У 2 кн.-Л.: Світ, 1994
7. Масляк П.О., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Словник-довідник учня з економічної і соціальної географії світу.-К.: Лібра, 1996
8. Паламарчук М.М. Географія України: Підруч. для 9 кл. серед. шк. – 3-тє вид., пероб. і доп. – К.: Освіта, 1992
9. Пестушко В.Ю., Сасихов В.О., Уварова Г.Є. Географія світу: Підруч. для 8 кл. серед. шк. – К.: Проза, 1996
10. Самойленко В.М. Навчання географії: Понятійно-термінологічний словник (з грифом МОН України) / В.М. Самойленко, Я.Б. Олійник, Л.П. Вішнікіна, І.О. Діброва. – К.: Кіка-Центр, 2014. – 352с.
11. Соціально-економічна географія України: Навч. посіб. /За ред. Проф. О.І.Шаблія. – Л.: Світ, 1994
12. Страны и народы: Научно-популярное географо-этнографическое издание: В 20 т. Земля и человечество. Глобальные проблемы./ Отв. ред. И.Т.Фролов.-М.: Мысль, 1985
13. Физическая география: Справочное пособие для подготовительных отделений вузов /Г.В.Володина, И.В.Душина, С.Г.Любушкина и др.; Под. ред. К.В.Пашканга.- М.: Высш. шк., 1991
14. Шищенко П.Г., Мунич Н.В. Фізична географія України. К., Зодіак-Еко, 2005